

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 5 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 70 bani.
Ecmânc, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu

Foaie politică.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.
(Joia apare numărul de Duminică.)

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu

INSERATE

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr 12).

Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

De dragul celor tineri!...

Sărbătoarea trandafirilor, Rosaliile, căci aceasta înseamnă cuvântul latinesc tâlcuit în limba noastră, pe lângă înțelesul ei adânc creștinesc de pogorâre a înțelepciunii cerești peste apostoli, mai are încă un rost aparte în urma obiceiului păstrat din vechime, de-a sluji ca zi de încheiere senină a unui an școlar, plin de roada și hârnicie. E sărbătoarea de seceriș a lanurilor sufletești, în cari a încolțit, a crescut, și s'a pâr-guit învățătura și bunătatea, întocmai ca și acei trandafiri ru-meni și strălucitori, ce-și desfac sânrurile nevinovate și imprăștiu în cuprins tainica lor mireasmă. E sărbătoarea de încoronare a muncii și-a oamenilor de omenie, cari împreună cu preotul și cu învățatorul lor n'au primit darul Rosaliilor înzadar, și n'au nesocotit sfatul înțelept și învățătura.

Tot ce vă pot spune deci din prilejul acesta, este aceea ce toți, acasă și la școală, vă spun, și ceea ce de vacuri se spune copiilor din ori-ce țară.

Vi se spune: — Învățați, — vi se spune: — Fiți buni.

Și acestea sunt vecinicele cuvinte ce vă sună la urechi, după ce aveți darul de-a cugeta.

Nu sunt alte cuvinte care să spună mai bine și mai scurt tot ce trebuie să faceți pentru binele vostru și tot ce lumea vrea de la voi pentru binele tuturor.

Vi se spune: — învățați — de ce? Pentru că vârsta voastră e vârsta fericită și rodnică în care mintea își ia prima ei formă, și în care mai ușor tot ce intră în minte se coboară și se întipărește în suflet pentru toată viața.

Învățați — vi se spune, pentru că toate cunoștințele ce se întipăresc acum în creierul vostru sunt ca urzeala pe care va trebui

să țeseți mai târziu pânza învățămintelor mai înalte, și dacă e slabă și rară urzeala, nu ese nici deasă nici tare pânza; pentru că aceștia sunt anii ce nu se mai întorc în care voi vă rânduți înșivă viitorul, pentru că calea lumii nu e alta decât cărarea lărgită a școlii și omul merge aproape totdeauna cu acelaș pas cu care și-a început drumul. Vi se spune: — învățați — în sfârșit, pentru că cele dintâi învățături, sunt acelea cari pregătesc în copii pe lucrătorii adevărați, pe funcționarii folositori pe părinții educatori, pe cugetătorii înțelepți, pe cetățenii merituosi; ca acele mici seminte imprăștiate și aproape pierdute în pământ, cari fug privirii noastre, dar aduc cu timpul lanurile de aur cari sunt frumsețea câmpiilor și bogăția națiunii.

Iată de ce vă spunem mereu: — Învățați.

— Și vă mai spunem: fiți buni — pentru că cultura minții neînsoțită de bunătate nu e de cât o manta frumoasă aruncată pe iubirea de sine și mândrie, nu e de cât ceva gol și mort, ca acele armuri strălucitoare de prin muzee, în cari lipsește sufletul și corpul ca-valerului.

Iată de ce vă zicem mereu: — Fiți buni, — chiar știind că nici cei mai buni dintre voi, nu sunt în stare se înțeleagă toată mărimea binelui ce poate face în jurul ei bunătatea copiilor.

Gândiți-vă. Bunătatea voastră înseamnă învățatorul, care învață cu mai mare bunăvoință, tatăl vostru care lucrează mai mulțumit, muma voastră care și face datoria surâzând; înseamnă lipsurile și nenorocirile îndurate de familie cu mai multă seninătate și cu mai multă statornicie, înseamnă durezza luării de rămas bun al acelo-

ra cari vă iubesc amestecat cu cel mai dulce din simțemintele omenesti, la gândul că copiii lor, când vor rămâne singuri pe pământ, dacă nu vor fi norocoși, vor fi cel puțin iubiți, pentru că vor fi buni.

Iată de ce vă repetăm de mii de ori: — Învățați, fiți buni. — Și v'o mai repetăm pentru că, ori de câte ori ne vine în minte frumosul timp în care eram copii ca voi, amintirea că am risipit anii prețioși, că am fost nemulțumitori cu un învățator bun sau îngâmfati și cruzi cu un tovarăș nefericit, că cu risipa și cruzimea noastră am făcut pe mama noastră să plângă și să roșească, și astăzi, după atâta vreme, în mijlocul atâtor alte gânduri și amărăciuni, amintirea aceea e ca o atingere ce ne rănește în tainele cele mai delicate ale inimii; și vrem ca inimile copiilor noștri să nu sângereze nici odată de aceste răni. Vă recomandăm deci munca și bunătatea nu numai pentru că sunt cele dintâi datorii omenesti, nu numai pentru binele familiilor voastre și pentru cel al semenilor voștri ci pentru că bunătatea și munca sunt uneltele de noroc; ci pentru ca viața voastră să fie scutită de plânsete și remușcări, pentru ca să fiți într'o zi mai fericiți, mai mulțumiți de conștiința voastră și deci mai veseli muncitori, mai senin pregătiți la încercările nefericirii, mai respectați și iubiți de cum suntem noi. Da, noi vrem să creșteți mai buni, mai culti, mai drepti, mai marinimoși ca noi și pentru aceasta creșterea voastră e cea mai sfântă din grijile noastre și viitorul vostru cea mai sfântă speranță a voastră.

Lăsați-ne deci să repetăm neîncetat sfaturile aceste cari răsună în inima noastră ca un răsunset al copilăriei noastre îndepărtate și ne fac bine chiar și nouă în clipa când vi le dăm.

Învățați cu bunăvoință, cinstiți-vă părinții, iubiți-vă învățătorii, respectați școala, cinstiți munca: năbușiți în fun-

dul sufletelor voastre, de cum se ivească mândria necugetată și urâtă. Nu pizmuți de cât sufletele mari, nu vă legați decât de inimile frumoase; urâți lenea, corupția și nedreptatea la ori-ce înălțime s'ar afla și cu ori-ce haină s'ar acoperi; începeți de pe acum între voi a fi sprijinatorii celor slabi și amicii celor nefericiți; și iubiți-vă ca frații pentru că frați sunteți de trei ori, în mica familie a școlii, în marea familie a patriei și în cea nemărginită a omenirii, pe care trebuie să o adunăm întregă în cuprinsul larg al speranței și iubirii.

Deci acum întoarceți-vă la lucru. Să se întoarcă cei ce au primit premiul cu acel sentiment de modestie care e cea mai bună dovadă că l-au meritat; să meargă acei cari, de și au învățat nu l-au căpătat, întăriți de gândul că cea mai înaltă plată a meritului este în liniștita împăcare a conștiinței, nu în bucuria turbure a ambiției; și acei cari n'au făcut tot ce trebuia, să iasă de aci cu propunerea veselă și tare de a recâștiga timpul pierdut.

Întoarceți-vă deci pe acasă cu surâsul pe față și în suflet, și amintindu-vă de ziua examenelor, care e o glorie pentru voi și o sărbătoare pentru toți, aduceți în îndeplinirea ori-cărei datorii și în ori-ce împrejurare a vieții, seninătatea, dragălalășia și puterea. Învățați copii, și fiți buni.

Din România.

„Jalea pentru Basarabia pierdută“.

Am știut noi toți, cel de sus ca și cel de jos, — afară de câțiva uscături trândave, care se laudă cu stearpa lor mârșire — cel bogat ca și cel sărac, cel cu învățatură din carte și cel cu înțelepciune din viață, am știut să ne arătăm cuviincios și liniștit, dar hotărât și puternic, jalea, pentru care acum o sută de ani, Rusul biruitor asupra Turcului, a rupt și atras la dânsul jumătate din vechea noastră Moldovă.

La Chișinău, unde stă guvernatorul Basarabiei și Vlădica rusesc, care blestemă vorba și cartea românească, s'au tras clopotele, s'au purtat praporele pe stradă și s'au întins mese pentru mâncare și beutură fără plată, ca la pomana morților.

Slobozi sunt dumnealor, muscalii, să-și tragă clopotele, să-și plimbe popoarele și să-și facă și pomana înainte de a-și da obștescul sfârșit. Vor ușura Românilor înmormântarea străinului care i-a biciuit, i-a stors și i-a umilit.

Noi, din partea noastră, am înțeles astfel: S'au făcut slujbe pe la biserică pentru toți ai noștri, cari pe pământul turat, au muncit și au adus jertfe fără să li se fie seamă. S'au strâns

lumea ca să audă cum, de două ori, la 1812 și la 1878, creștinul a luat dela creștin, prietenul dela prieten, cel îndatorat dela cel care-l îndatorise și cel bogat dela cel sărman și pe stratele orașelor celor mari fiecare trecător a fost rugat să dea câte ceva, cât îi lasă puterea și tragerea de inimă pentru că să poată alcătui la Iași o casă în care să stea și să afle hrană feciorii de români din Basarabia, cari n'ar vrea să se adape de tulbura învățatură muscălească, ci de limpedea învățatură în graiul lor, la școala înaltă din Iași.

S'a strâns credem vre-o 10—15.000 de lei și o să mergem și până la 50.000. Și foaia noastră a început să primească bani pentru casa românească a Basarabenilor.

»Și nu credem că va fi departe ziua în care în fața făcătorilor de întinerie vom ridica, pe temelii de drept și de jertfă, lăcaș de lumină.

După „Neamul românesc pentru popor“.

Chestiunea Dunărei.

Berlin, 15 Maiu. — „Berliner Tageblatt“ zice într'un articol despre „conferința dunăreană“, că va atârna de finuta din urmă a României, dacă Rusia își va pierde partea ei din malul Dunărei. În nici un caz însă, pe viitor, nu va putea avea vre-un drept asupra Dunării un stat, care nu este așezat pe Dunăre.

Un loc deosebit ocupă România; libertatea Dunării este o veche dorință a ei, ea trebuie să dorească mai mult ca orice alt stat, să vadă pe Rusia depărtată dela acest fluviu. — În nici o chestiune nu se încrucișează mai pronunțat interesele rusești cu cele românești ca aci.

Asigurarea intereselor ei la Dunăre nu o poate avea România decât alături de Puterile Centrale, dar și aci este primedios ca nu cumva să piarză momentul potrivit ca să ia o hotărâre

DEPEȘI.

Marele războiu al lumii.

Scufundarea vaporului „Hampshire“ împreună cu lordul Kitchener și întregul lui stat major. — Marea ofensivă a Rușilor a început. — Lupte îndârjite cu Rușii.

Scufundarea crucișetorului „Hampshire“, împreună cu lordul Kitchener și întregul lui stat major.

Londra, 7 Iunie. — Se vestește oficios:

Amiralitatea marinei vestește cu durere că vaporul de războiu „Hampshire“, pe care se afla lordul Kitchener în drum spre Rusia, s'a lovit sau de o mină sau a fost torpilat și s'a scufundat. Marea era cert neliniștită. S'au luat îndată măsurile de scăpare. Totuși trebuie să constatăm, că e puțină nădejde de a fi scăpat vre-unul cu viața.

Marea ofensivă a Rușilor a început. — Lupte îndârjite cu Rușii.

Rușii au început atacul cu artileria.

Budapesta, 6 Iunie. — Dușmanul și-a pus azi dininează în activitate artileria sa, contra întregului front nord-estic. Focul tunurilor dușmane a crescut la o putere mai mare la Nistru, la Strypa de jos, la nord-vest dela Tarnopol și în Volhynia. Armata arhiduceului Iosif Ferdinand se află la Osyka, pe o parte din front de o lărgime de 25 kilometri sub focul intențit al artileriei rusești. Un atac rusesc s'a terminat fără pagubă pentru noi. În tot locul se observă semne ale unui apropiat atac de infanterie.

Budapesta, 7 Iunie. — Pe întreg frontul, adevărat pe o lungime de 350

chilometri, luptele continuă cu o îndârjire cumplită. La nord de Okna după o luptă de lungă durată cu rezultatul schimbăcios, am fost nevoiți să ne retragem trupele din primole șanțuri, cu 5 km. mai îndărât. La Saslovice, după o lungă pregătire cu artileria, au urmat atacuri de infanterie piept la piept, în care am respins pe dușman. La vest de Trembovla un alt atac rusesc s'a sfârșit în focul artileriei noastre. Tot asemenea și la apus de Tarnopol se dau lupte strajnice. Din tot locul unde dușmanul a avut unele succese a fost scos afară și respins. Înaintea frontului nostru zac peste 350 de leșuri de ale Rușilor. Nici la Sapanov n'au putut Rușii să aibă vre-un rezultat mai mare. În ținuturile dintre Uljkov și la apus de Olika, unde Rușii au adus întărituri mari, lupta cea mai aprigă e în cursere.

Francezii dau contraatacuri cu pierderi mari.

Berlin, 7 Iunie. — Pe țărmul drept al râului Mosela ne-au atacat Francezii de patru ori în cursul nopții fără ca să aibă nici cel mai mic succes. Dușmanul a suferit mari pierderi pe urma focului încrucișat al artileriei noastre și al mitralierelor.

Italianii opun mare împotrivire.

(4 Iunie.) Deoarece italianii opun o împotrivire îndârjită pe coasta principală la sud de valea Posina și în țâș

lăi nostruu — Mogoe Cenfrontt Asiago au început să se desfășure în această regiune lupte aprige. Trupele noastre își croiesc tot mai aproape drum de pozițiile dușmane. La răsărit de Monte Cengio am câștigat teren însemnat. Localitatea Cesuna e acum în linia frontului nostru. Unde dușmanul a pornit la contra atac, a fost respins. Ziua de ieri ne-a adus încă 5600 prizonieri, printre cari 78 ofițeri și o pradă de 3 tunuri, 11 mitralieze și 126 cai.

Höffer, mareșal-locot.

Turcii își continuă ofensiva lor contra Rușilor în Caucaz.

Cel mai nou comunicat turc anunță că armata turcă a respins spre răsărit trupele rusești din valea Elmakidra. Un ofițer rus și cinci soldați au fost prinși. La nord-est de Mamahatun, în munții Mairam, Rușii luând poziții de atac, au fost goniți după lupte grele și înălțimile stăpânitoare ale munților au fost ocupate de Turci. Într-o luptă la Copie, un regiment rusesc cu trupe de artilerie a fost pus pe goană în deplină dezordine de cavaleria turcească.

Raportul contra amiralului Hobbinghaus în Reichstag.

Berlin, 20 Maiu. — Reprezentantul oficiului imperial al marinei, contra-amiralul Hobbinghaus, a făcut în Reichstag următoarele declarațiuni:

Secretarul de Stat al oficiului marinei, s'a dus sîrăste la Wilhelmshaven, după primele știri despre lupta navală, cu scopul de a informa în urmă Reichstagul în privința aceasta. A dat următoarele informațiuni:

„Știrile sosite până acum spun că flota noastră de mare întreagă sub comanda șefului ei, viceamiralul Scheer, s'a aflat după prânz în fața flotei de război engleze întregi, de cel puțin 34 mari vase de război moderne. Bătălia s'a prelungit până la nouă ore seara. În cursul nopții s'a mai desfășurat un șir de atacuri singuratiche de crucișetoare și torpiloare din amândouă flotele.

Rezultatul tuturor acestor lupte ne-au adus un succes îmbucurător și însemnat câștig de toate forțele noastre navale contra unul dușman cu mult mai tare ca număr (Aplauze).

Pierderile inamicului, întărite în parte de către Englezii mântuiți de ai noștri, se socotesc astfel: Un mare cuirasat »Warspite«, terminat numai în anul trecut și având o greutate de 28.000 tone, două mari crucișetoare de război »Queen Mary« și »Indefatigable« cu o greutate de 30.000 și 18.000 tone; două crucișetoare cuirasate de tipul »Achilles«, de 13.750 tone fiecare; un mic crucișetor ca de 5.000 tone, trei vase, avangarda torpiloarelor formând o sumă de 1.500 până la 2.000 tone, nouă până la zece contratorpiloare, dintre care șase

au fost nimicite de un singur cuirasat german »Westphalen« în cursul atacurilor date în timpul nopții și în fine un submarin. (Vii aplauze).

Din partea noastră s'au scufundat: cuirasatul »Pommern« lovit de o torpilă și având o greutate de 13.200 tone; el data din anul 1905; micul crucișetor »Wiesbaden« ca de 5.000 tone lovit de focul artileriei, Micul crucișetor »Frauenlob« despre care n'avem știri, a fost văzut pentru ultima oară în timpul nopții, foarte înclinat pe o coastă; E neîndoelnic că s'a scufundat și el. Câteva din torpiloarele noastre nu s'au înapoiat încă în port. Încă nu ne-au sosit știri sigure despre pagubele noastre, precum și despre pierderile de oameni. Trebuie dar să așteptăm noi amănunte. De altcum este foarte natural, ca o parte din vasele noastre să fie tare stricate. Partea principală a flotei s'a înapoiat în porturile noastre. Șeful flotei ne face cunoscut că oamenii, precum și materialul au o ținută admirabilă și că moralul marinarilor noștri este minunat.

Comunicat Englez.

Karnavon, 31 Mai. — Secretarul amiralității vestește că Miercuri la 18 Mai a avut loc o luptă navală pe coasta Danemarcei. Vapoarele britanice cari au luat parte la luptă fac parte din flota de crucișătoare de linie și un număr de crucișătoare și crucișetoare ușoare, sprijinite de patru mari cuirasate. Printre aceste pierderile au fost mari.

Lupta flotei germane au fost ajutată de condițiunile văzduhului (ceața), cari împiedecau acțiunea noastră și a ocolit lupta mai mare cu forța noastră principală, de oarece îndată ce aceasta și-a făcut arătarea inamicul s'a retras nu însă fără a suferi mari pagube din partea vaselor noastre.

Crucișetoarele de luptă »Queen Mary«, »Indefatigable«, »Invincible« și crucișetoarele »Defence«, »Blanche Prince« s'au scufundat. »Warrrior« a fost scos din luptă și a fost părăsit de oamenii săi.

De asemenea e cunoscut că și contratorpiloarele »Tipperary«, »Turbulent«, »Fortune«, »Sparrowhawk«, »Ardent« au fost pierdute. Despre alte șase vase nu se știe nimic. Alte crucișetoare sau cuirasate ușoare britanice n'au fost scufundate.

Pierderile inamicului sunt serioase.

Un cuirasat distrus, unul serios stricat. Se vestește, că un cuirasat a fost scufundat în cursul nopții. Două crucișetoare ușoare au fost scoase din luptă, probabil că s'au scufundat.

Numărul sigur al contratorpiloarelor inamice nimicite în cursul luptei n'a putut fi stabilit cu siguranță.

Londra, 21 Mai. — Amiralitatea comunică în mod oficial următoarele:

Într-o luptă navală următoarele vase ale noastre au fost scufundate:

Queen Mary, Indefatigable, Invincible, Defence, Black Prince. Turbulent, Tipperary, Fortune, Sparrowhawk, Ardent. Alte vase sunt încă lipsă.

(Queen Mary are 30.000 tone; Indefatigable 19.000 tone; Invincible 20.300 tone; Defence 14.800 tone; Black Prince 13.750 tone; Turbulent (tonajul necunoscut); Tipperary 1.900 tone; Fortune, Sparrowhawk și Ardent câte 980 tone). (WB).

Noui amănunte.

Viena, 21 Mai. — Se află din Cristiania că căpitanul vaporului norvegian »Ulricken« povestește:

Miercuri după amiază am întâlnit două crucișetoare engleze, puțin după această veni flota germană, compusă din cinci dreadnought-uri, mai multe crucișetoare și 20 de torpiloare. La orele opt seara escadra engleză era atrasă într-o luptă grozavă cu flota germană.

Linia de luptă se întinde mai întâi spre uscat, apoi în direcțiunea spre nord-est; până la ora zece seara s'a auzit bubuitul de tunuri. Lupta s'a dat la vre o 20 de mile marine departe de Stavanger. S'au zărit două Zepelinuri, cari au aruncat bombe asupra dreadnought-urilor.

* * *

Amsterdam 21 Maiu. — »Allgemein Handelsblad« scrie despre lupta navală, că Germanii au avut aci un succes neîndoelnic de mare, care va face un mare șgomot, mai ales acum după rășușitele armatei austro-ungare pe frontul italian.

Concert bisericesc.

Duminecă în 4 Iunie la orele șase după prânz s'a ținut în sala festivă a muzeului »Asociațiunei« concertul dat de corul seminarial înmulțit prin membrii corului mixt al catedralei din Sibiu, pe care l-am vestit într'unul din numerile trecute ale gazetei noastre, sub conducerea profesorului de muzică de la »Seminarul Andreian« d-l T. Popovici. Programul era alcătuit numai din bucăți de conținut religios scrise de G. Dima, G. Muzicescu și C. Porumbescu. Corul a fost la înălțimea chemării sale în toate privințele, atât ca număr cât și ca prestațiune artistică. Din bogata alcătuire a programei s'au înălțat cu deosebire, măestrelor compoziții ale profesorului dela Brașov G. Dima, care precum se știe e cel mai deseamă muzicant din câți îi avem, cunoscut atât aici la noi, cât și în străinătate. »Cu trupul lui Cristos« »De tine se bucură« și »Fericiti sunt cei goniți«, sunt trei măgăritare de mare preț în cununa de aur a compozițiilor d-lui G. Dima. Tot asemenea cu laudă trebuie să ne rostim și despre G. Muzicescu și C. Porumbescu,

cari deși nu pot sta alătura, ca măestrie de G. Dima, totuși ne știu fura inimile cu cântece mai ușor de priceput și compuse cu mai puține mijloace moderne și neobicinuite. Corul a fost bine instruit și-a dat dovadă și de astădată că știe să rămână totdeauna pe o culme frumoasă în viața sa artistică. Profesorul T. Popovici a condus cântecile cu cunoscuta-i îndemănare. Totuși trebuie să observăm unele lucruri și anume: să nu mai facă pauze atât de nepotrivite în cursul cântărilor pe cari nu le au însemnat compozitorii, și la darea tonului să nu îndrăgească așa de mult pianul încât să nu se mai poată despărți de el. Tonul trebuie să se dea odată și destul, căci altfel să urăște publicul. Frumusețea cântării a fost puțin redusă de lipsa de acustică (răsunet) a salei. Astfel de concerte ar trebui date în biserică cea mare din Sibiu, și ne mirăm de „Conzistorul“ nostru, că nu se poate hotărî să treacă peste acele gânduri învechite, că în catedrală nu se pot da concerte bisericesti. Ar trebui să luăm pildă de la Sași, cari au avut în zilele trecute un concert atât de răușit în biserică lor. Sperăm deci că în viitor concertele religioase se vor da în frumoasa noastră catedrală.

Ce trebuie să știe fiecare om cu privire la „Ajutorul de stat?“

Din multe părți ni s'au pus întrebări și ne au venit plângeri cu privire la ajutorul acela, pe care statul a binevoit să-l dea familiilor celor înrolați și duși pe câmpurile de luptă. Dându-ne silința, am căutat să găsim legile și ordinațiunile ministeriale, cari regulează împărțirea ajutoarelor de stat, — și, socotind a aduce mare folos iubitorilor noștri cetitori, dintre cari mulți vor fi așteptând ajutorul acesta cu mare dor, chiar cu lăsarea la o parte a noutăților de războiu, vom tipări de acum înainte în gazeta noastră, tot ce stă în legătură cu drepturile și datorințele aceloră, cari vreau să capete ajutor. Dar deoarece aceste legi ministeriale sunt mai multe, vă rugăm ca și îngăduință DVoastră să fi mare și să cetiți cu luare aminte tot, ce publicăm, ca să nu se mai întâmple, ca unii, cari cu drept la ajutor să nu-l capete, iar alții din neștiință și lipsă de îndrăzneală să-l piardă de jumătate sau întreg.

Vom începe deci pe rând, cu întrebări și răspunsuri, că cine și cum își poate câștiga ajutorul de stat dorit așa de mult de toată lumea. La alcătuirea acestei lămuriri ne-am folosit pe lângă altele și de-o carte ce s'a tipărit la Budapesta, în editura „Foi Poporului Român“, în care se cuprind multe lucruri folositoare. Ea se numește „Lămuriri referitoare la ajutorul de stat“.

La ajutorul de stat au drept toți aparținătorii soldaților înrolați în armata comună sau la honvezime, apoi ai rezerviștilor, cari se țin de ostășime, și glotașilor, precum și ai aceloră cari lucrează ca muncitori militari. Îndreptățiți la ajutorul de stat sunt, așa dar următorii:

1. soția cununată după lege;
2. copiii legiuți și nelegiuți;
3. copiii mașteri (vitregi);

4. nepoți;
5. părinți buni sau vitregi;
6. bunicul sau bunica;
7. mama sau tatăl soției sale;
8. frații dulci sau vitregi;

9. părinții de suflet ai celui chemat sub steag sau copiii de suflet ai lui și anume: dacă s'a făcut luarea de suflet după lege înainte de porunca de chemare sub steag, adică înainte de 28 Iulie st. n. 1914;

10. În fine e îndreptățit la ajutor de stat și copilul, pe care l'a așezat statul pentru scutirea copiilor în sinul familiilor celor înrolați.

Cei înștrați mai sus sunt îndreptățiți la ajutorul de stat dacă soldatul sau muncitorul militar înrolat i-a ținut înainte de înrolare cu de toate, sau numai în parte din câștigul său și nu capătă nici un fel de îngrijire statornică și nici nu pot trăi din câștigul lor sau din venitul averii lor.

Dar ce se țin de soldații, cari fac serviciu militar de stand 2, 3 și la mărșă 4 ani nu sunt îndreptățiți la ajutor de stat?

Nu. Aceștia nu se pot împărți de ajutorul de stat, pentru că acela care săvârșește serviciu militar ordinar activ nu-și poate ține familia nici în timp de pace, prin urmare nici n'are ajutorul de stat temelie în lege.

După ce soldatul și-a împlinit serviciul militar de stand e îndreptățit la ajutorul de stat?

E îndreptățit și anume după sfârșitul îndatoririi slujbei cătănoști de stand, începând din prima Ianuarie, dacă el servește și mai departe la serviciul militar, astfel familia aceluia pe care l'a ajuns izbucnirea războiului încă în decursul serviciului militar de stand și care după ce și-a împlinit serviciul militar de stand n' a fost roșit totuși sub armă din cauza războiului, numai în acel caz primește ajutor, dacă n'a căștorit încă în timpul serviciului, ori înainte de aceasta și anume cu îngăduința cerută de la ministru de honvez.

Cine e muncitor militar?

Acela, care în înțelesul legii despre îndatorirea serviciilor militare (art. de lege 68 din anul 1912) e îndatorat să săvârșească deosebite slujbe de război. Astfel sunt căraușii militari, șoferii, îngrijitorii de cai, vizitii militari, cei cari îngrijeac vitele, de tron, cei cari lucrează la drumurile și băncile militare, apoi muncitorii luați la lucrările de sub ordinele comăndei militare, etc., etc.

Cei cari se țin de muncitorii militari au dreptul la acelaș ajutor, pe care îl primesc și aparținătorii celui care face slujba.

La ajutorul de stat mai are dreptul fiecare persoană din familia glotașului, care face slujbă militară, dacă acest glotaș e împărțit la gloate fără deosebire, că e glotaș din subclasa A sau B, apoi fără considerare la vârstă, precum și la faptul dacă glotașul e militărește învățat ori ba.

Aparținătorii aceloră, cari ar fi trebuit să fie trecuți la rezervă suplinitoare fiind aceștia susținători de familie ori proprietari de averi moștenite, dar în urma războiului n'au fost trecuți la rezerva suplinitoare, — au drept la ajutor de stat începând din ziua când s'au împlinit zece săptămâni (timpul de instruire), de când respectivii au intrat sub steag.

Și aparținătorii celor ce au să a'ungă ofițeri rezerviști ori glotași, au dreptul la ajutorul de stat, anume fără privire, dacă cei cărora le aparțin, au rang (șarjă) de fapt (wirklich), ori titular, pentru că aceștia se țin ca și făcând parte din corpul ostășesc.

Felul cum se poate căpăta ajutorul de stat.

Numai faptul, că cineva face parte din familia celui înrolat nu e destul pentru că să poată primi ajutorul de stat. Membrii familiei celui înrolat, — după cum am amintit mai sus — sunt îndreptățiți la ajutorul de stat numai în caz, dacă înainte de înrolarea soldatului sau a muncitorului militar, căruia îi aparțin, au fost ținuți pe deplin sau numai în parte de acesta și nu se împărtășesc de nicăiri de vre-o îngrijire statornică precum și dacă nu pot trăi din câștigul lor propriu ori din venitul averii lor.

Dacă aparținătorii celor înrolați n'au fost ținuți de acesta în timp de pace, n'au drept la ajutorul de stat.

Dacă aparținătorii celui înrolat au avere sau vre-un izvor de câștig atunci e întrebarea, dacă e asigurat oare traiul acelei familii din câștigul membrilor ei, ori din venitul averii, ce o are? Dacă da, atunci aceștia n'au drept la ajutor, dacă însă din aceste izvoare de câștig nu se poate susține acea familie, atunci ea are drept la ajutor, care va servi drept întregire a venitului familiei pentru ca aceasta să se poată susține pe deplin. Despre astfel de ajutor numai în parte poate fi vorba atunci, când averea acelei familii care-l cere, e prea încătoasă de datorii, ori această familie are și alte bunuri, cari aduc cu o drept ceva venit, dar acest venit nu e de ajuns pentru susținerea familiei ori în fine, dacă câștigul membrilor familiei celui înrolat provenit din urmarea ocupației înrolatului e de tot mic.

Membrii de familie, cari sunt în stare să muncească, dar nu muncesc, nu sunt îndreptățiți la ajutor, numai dacă nu din vina lor sunt fără lucru. (Va urma).

ECONOMIE

Fânățele și pășunile.

(Urmare).

Folosele pășunii. Sub numirea de *pășune*, *izlaz*, *imaș*, *inimaș* ori *suhai* (pe Bărgan în România) economii înțeleg acele locuri orbat, care servește la nutirea nemijlocită a vitelor.

În lipsa de pășune aproape cu neputință devine prășirea cailor, vacilor, taurilor și alor animale agricole. Vitelo mari pot fi ținute și numai cu nutreț cosit, verde sau uscat, dar și ele însăntăz mai bine, mânate fiind la pășune, unde iarba fragedă și gustoasă și apa limpede, aerul curat și mișcarea în largul naturii le sunt foarte priincioase. Oile nici că ar putea supraviețui în toată vremea, petrecerea în grajd sau țară, ori cât de bun ar fi nutrețul imbiat.

Mișcarea cea mai sănătoasă, o fac vitelo tinere la pășune, unde por alerga în deplină tihnă așa că puterea și vâjjoșia lor merg sporind cu repejune. Urmarea e, că devin mlădie, sprintene, lăcomose și în acelaș timp răbdurii față de boale și asprimea climatei.

Dacă ca nutreț cosit, fie și proaspătă și chiar iarba englezească (numită și *zlanie*) sau alte erburi alese nu sunt în stare a înlocui folosele umblării la pășune. Din cauză, că nu trebuie muncite și vitelo întrebunțează pașiiștea la fața locului, pășunile imbie, mai ales la noi, singurul ram agricol, care nu cere capital, nu brațe, nici unelte sau doară mașini costisitoare. Și totuși, pășunile bune dau și la noi, câștig sigur și prezintă folose mai pre sus de sămănături.

Câteva săptămâni după scoterea la iarba vitelo apar temelie prementite: ochii devin

vloi și limpezi, pielea molatică, părul spălat și lina frumos, trunchiul prelungit, picioarele mai bine încheiate și coșul pieptului mai larg; greutatea și întinderea trupului merg sporind, de asemenea laptele, bine înțeles, unde pășunea nu lasă de dorit.

În fața acestor și altor foloase vădite, ușor vom înțelege, cum de chestiunea (întrebarea) pășunilor mereu frământă cercurile economice, mai ales în România și preste tot unde țărani cu-vân tau de a se jelui, unii, că pășunea obștească e prea mică, alții, că lipsește cu desăvârșire.

A trece la amănunte, nu ne îngăduș locul strâmt, ce ne stă aici la îndemână. Atâta numai în fuga condeiului că, înainte cu aproape o jumătate veac, la anul 1864, s'a fost adus în România legea nenorocită, prin care apar desființate pășunile țărănești „în devălmășie“, rămânând, pe seama obștei, mai numai vetrele satelor. Abia câteva orașe au rămas înzestrate cu pășuni comunale de când cu sângeroasa răsccoală

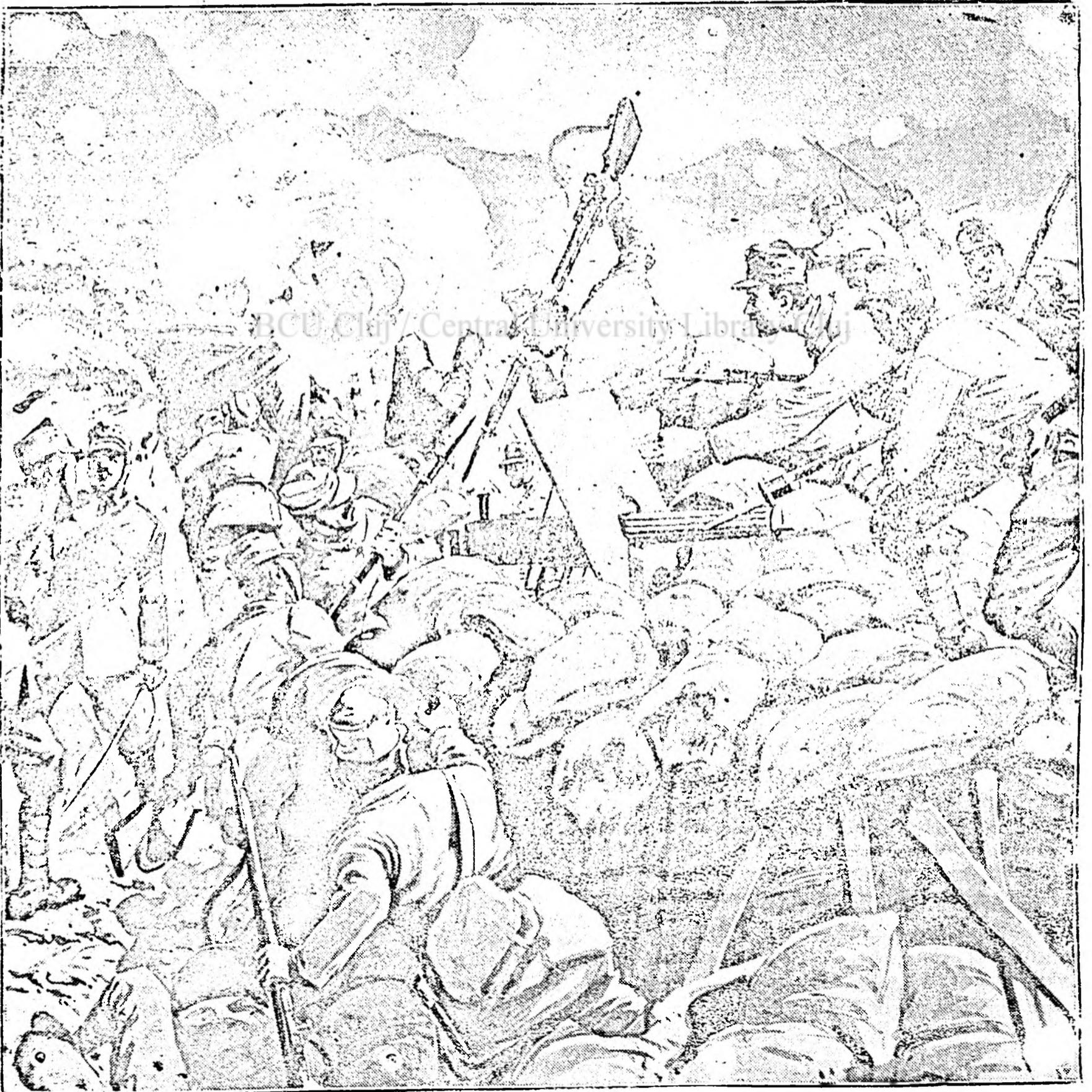
țărănească, datorită în mare parte lipsei de pășuni, guvernele nu pregetă a interveni cu legi și așezăminte, cari țintesc în linia dintâiu la înzestarea satelor cu pășuni, mai ales prin cumpărarea de moși întinse cari, în schimburi achitărei pe rând, se împart între săteni, după ce o parte li-se incuviințează ca pășune de vecl.

În Ardeal și Ungaria proprie zisă întâlnim cu deosebire pășuni comunale sau ale obștii, rareori private și aparținând moșilor mari, puține la număr. Avute în pășuni bune și adese întinse cât cuprind ochii sunt în Ardeal mai ales orașele și satele locuite și de Sași. Guvernul ungar nu pregetă a sprigini, chiar și în timpul războiului, întemeierea de pășuni comunale, lărgirea celor în ființă și punerea lor în cultură.

Îmbunătățirea pășunilor. În afară de puținii bogătași, cari în cel din urmă 20—30 de ani, au premers și premerg cu exemplu prin aceea, că zupun luncile lor la îmbunătățiri în parte temeinice, abătând prisosul apol, stărpind

tufișurile nestrebnice, înțelegând povârnișele, făcând adăposturi în regulă și de câțiva ani încoace grăpând și pășunile. Sașii Ardealului și neîntrecuții Șvabi din Banat sunt la noi puterzice, singurii țărani cari, în vederea marilor foloase ce prezintă, au ținut și țin a veni pe alocurea din vechime, în ajutorul pășunilor și deal al vitelor, între altele prin faceren de scuraori, șanțuri și adăpători în regulă, prin lăzuirea tufărilor și chiar altoirea a mii de pomi sălbatoci înadins lăsați și lucru de căpetenie, înșingăduind la pășune decât un număr de vite mărginit după cutare cheie, potrivit cu întinderea și felul pășunii. În timpul mai nou l-am văzut, în satele fruntașe, țesălând pășunea comună cu grapa de mușchiu care, reamintim, scormonește pământul bătătorit dintre erburii, smulge temeinic mușchiul, risipe mușnoaiete și furnicarii, împrăștiu deopotrivă țărâna desprinsă și gunoiul îmbălegat, strivește sumedenie de culbulețe, vermi și alte găngăni stricăcioase, contribuind astfel în mare

Lupta armatei noastre în Tirol.

Armata noastră trimisă împotriva Italiei a făcut minuni. După un an de încercări grele, în care Italianii au făcut totul ca să ne spargă frontul, ea trece la ofensivă și în curs de două săptămâni le răpește Italianilor tot aceea ce au câștigat ei într-un an de zile. Și de astădată tunurile și armele

noastre și-au arătat bunătatea și tăria lor asupra celor ale dușmanului.

Chipul nostru de azi înfățișează o luptă dată piept la piept, în care Italianii sunt înfrânți, alungați și ne lasă pradă o mare mulțime de arme și muniție.

măsură la creșterea, înfrățirea și îmbelșugarea pajștelor.

Nu va trece mult și primăriile din estele românești, impluse de oamenii stăpânirii, nevoite vor fi și ele de a urma la fel cu Șvabii și Sașii. In deosebi nevoite vor fi a se îngriji de stăpânirea tufărilor, încuibate nu arareori de veacuri, de scurgerea mlăștinilor și țesălatul pajștelor comunale cu grapa de mușchiu. Supuse fiind la pușinele îngrijiri atinse și mai jos, aceste pășuni s'ar înierba neasemuit mai bine, în folosul viteilor. Ele ar deveni astfel un adevărat lucru de înavușire și bună stare economică.

De graba însă: ele sunt, la noi, copiii născuți!

Toți și pe întrecute le iau folosul, dar abia vei găsi unul învâlt a contribui la îmbunătățirea lor.

Contra pacostei de a împovăra pășunea cu vite prea multe nu rămâne decât a mărgini pășunea după întinderea moșiei fiecărui sau altă cheie potrivită. Căci nu vitele multe, dar libere de foame și deci nevoite, ci vitele puternice, grăune și lăptoase sunt razimul economic. Deocamdată s'au rărit unele și altele, lăsând pe alocure goluri largi, cu vreme înă ele se vor spori ca în ajunul războiului. Într'aceia ar trebui luate măsuri, cari să chizănuască depovărea, pășunilor comunale și în viitorul mai îndepărtat.

O altă cerință neapărată e împărțirea în ducuri mari sau tăbli, după felul animalelor. Cea mai bună tablă curvine se bovinelor, cari muncesc sau dau lapte. Urmează bovinele sterpe cali, oile și în sfârșit porcii și gățele. Spre a feri pajștea de rămături avem un mijloc sigur și eficient; înzețarea porcelor la răt cu inele de sarmă (dros) anume luând în ajutor cleștele de încoțat.

O a treia cerință e înzețarea cu acăpători în regulă, așa dar cu troci și scocuri în număr desjuns și unde trebuința e învederată, cu plantași ori șoproane cu acăpost. Dintre îngrijirile și așa descrise vom scoate, în treacăt, la lăcăș stăpânirea tufărilor și mărăcinilor cu rădăcini cu tot, împărțirea mușinoanelor, scurgerea rovinelor și bălăcelor și îndeosebi țesălatul cu grapa de mușchiu. Cheltuielile se vor acoperi din vieteria comună sau în covârșite prin cei îndreptățiti la pășune.

D. Comșa.

Colecta noastră pentru orfelinatul din Sibiu.

Onorată Redacție!

Primiți din partea noastră o mică sumă din compania a 3-a, al 12-lea Sapp. Batalion din Alba Iulia. Aflându-ne pușni Români în companie tot ne-am dat s'arguința de am adunat suma de 270 coroane pentru Orfelinatul românesc din Sibiu. Vă rugăm a publica într'un număr al foii D-Voastră.

Cu stimă: Zugf. Simion Romoșan
din Vinerea, Corporal Nechita
Pascan din Maros Deda.

La colectă au contribuit următorii: Obl. Cimponești 10 cor. Zugf. Simion Romoșan 15 cor. Corp. Nechita Paeca 7 cor. 26 fil. Teodor Maie, 7 cor. Geft. Iosif Bantas, Petru Manoil, Alexandru Cadar, Sapp. Augustin Beica, Nicolae Tara, Petru Roman, Stefan Rinja, Ioan Feer, Dumitru Onighi câte 4 cor. Grigore Pușcaș, Ioan Buta, câte 5 cor. Gheorghe Neamț, Ioan Bucur, Ioan Toderăș, Petru Cosma câte 5 cor. Sapp. Ioan Adămuș, Constantin Antal, Ioan Mocan, Anton Vanc, Ioan Marincea, Kovács Béla, Ördög Stefan câte 3 cor. Sapp. Irimie Teelovan, Ioan Ilieș, Ioan Luncaș, Sabin Mariș, Mitră Buglea, Teodor Jandă, Ludvig Ginda, Nicolae Potenar, Petru Bărbănt, Ioan Bîrdila, David Bejta, Ilie Morar,

Nist r Câmpean, Nicolae Ivan, Ioan Herlav, Ioan Biholar, Nicolae Lupșan, Gheorghe Rășigar Nicolae Hagman, Avram Cinda, Ioan Cojocar Vasile Oltean, Grigore Căzan, Andrei Tripan, Bacs Ferent, Nicolae Doborta, Zaharie Olari, Ioan Dolha, Vasile Stroilea, Ioan Dulău, George Fodor, Ioan Vumvulea, Ioan Mihai, Stefan Anca, Izidor Moldovan, Trăilă Stancu, Iacim Nan, Ioan Bralc, Petru Bacșa, Augustin Crăteș, Nicolae Popa, Petru Bem, Rubicșeg Victor, Kerekes András, Barabas György, Debreceeni Sándor câte 2 cor. Sapp. Darie Stane, Ion Marinceaș, Ioan Macaveiu, Vasile Jugărean, Avram Moise Avram Adămuș, Gheorghe Siblășan, Ioan Horvat, Gheorghe Tecușan, Nicolae Boldor, Ioan Blejinar, Ioan Nyergeș, Nicolae Șerban, Iosif Stainca, Nicolae Sâmbătean, Gavril Stoian, Ioan Murășan, Pavel Groza, Ilie Merzan, Gavril Surdea, Ioan Farcaș, Kis Jozsef câte 1 cor. Iacob Mihășan 1 cor. 40 fil. Iosif Popp 4 cor. Teodor Domacus, 50 fil. Gheorghe Balos 40 fil. Iosif Roff 30 fil. Constantin Precup 44 fil. Teodor Socaciu, Petru Stepar, Ilie Igrăș, câte 20 fil. Ioan Grech 10 fil. Cu totul 250 cor.

Știrile Săptămânii

Sibiu, 1 Iunie n.

Dr. I. Lupaș membru al Academiei române. Vestim cu o deosebită bucurie știrea că protopopul Săliștei d-l Dr. I. Lupaș, mult laudatul nostru ieteric, a fost ales membru ordinar al Academiei române în locul devenit vacant prin moartea canonicului Ioan M. Moldovanu. Dl Dr. I Lupaș a fost până acum membru corespondent al Academiei române.

Redacția „Foil Poporului” împreună cu toți cititorii și sprijinitorii noștri, dorim d-lui protopop, din prilejul acestei mari cinete ce i-s'a dat din partea Academiei române, mulți și mănoși ani, pentru ca să poată lucra cu acelaș dragoste și înusfletire ca și până acum în ogorul înțelenit al neamului nostru!

George Coșbuc — noul membru al Academiei române. Academia Română a făcut un mare lucru de împăciuire și dreptate — chemând acum în biserica nemuririi — cea ce a trebuit să facă de mult — pe marele poet al Ardealului, pe George Coșbuc, numindu-l membru al ei, în locul mult regretatului Nicolae Gane.

D. George Coșbuc s'a născut la 8 Septembrie 1866 în satul Hordon din comitatul Bistriței.

După sfârșirea liceului din Nășăud, urmează cursurile facultății de litere din Cluj, pe care o termină în 1877.

Încă de pe când era copil publica în „Familia” din Oradea Mare, versuri sub numele G. Boșcu.

Mai înainte de a veni în România Coșbuc era de multă vreme cunoscut în Transilvania, unde publicase multe poezii și producții populare, cum și traduceri din limbile vechi.

În 1890 din îndemnul d-lui Titu Maiorescu vine în București și începe a scrie la „Convorbiri literare” iar în 1893 apare volumul său: „Balade și Iălle”, care fu primit cu înusfletire de publicul românesc, de oarece toate poeziile erau leșite din duhul poporului.

În 1897 publică „Eneida” și Academia Română ca o răsplătă a întregii sale activități — îi dădu mările premii Năsturel de 12.000 de lei.

A mai publicat apoi „Sacruntala” după poezitul indian Kalidasa; Mazeș din Biron, Eucubus de Terentiu; Antologie saecră, bucași alese din Ramelana și Mahabarata etc.

În afară de acestea a mai publicat lucrări originale: *Fire de tort*, *Ziarul unui perdevara*, *Istoria unei coroane de oțel*, *Din țara Basarabilor* etc. și nenumărate articole prin diferite reviste mai ales în „Albina”.

În prezent noul membru al Academiei traduce „Divina Comedie” a lui Dante.

Caz de moarte. Aflăm cu durere că Nona Volleanu, absolventă distinsă a școlii comerciale din Brașov și funcționară la Institutul „Albina”, după lungi suferințe, a încetat din viață Marți în 6 Iunie, în Sibiu. Toți cari au avut prilejul să-l cunoască calitățile alese sufletești și inteligența deosebită cu care era înzestrată, jlesc din adâncul inimii trecerea ei așa de repede, în lumea unde nu este durere nici suspinare. Ne asociem și noi la doliul familiei și rugăm pe bunul Dzeu să verese mângăiere și allnare în sufletul celor cari au avut-o atât de drag și și-au înțeles simțemintele ei delicate!

De necrezut. Un prieten al foilor ne scrie: Zilele trecute cercetând fetița unei rudeni de ale mele din Internatul de fetițe, spre marea mea mirare, mi se spune, că într'o zi, fiind copilă în școală și vreme ploioasă, deodată a început a fulgera și una din fetițe își face cruce. Atunci profesora învățată o vede, și-l strigă măniosă: dacă te mai văd odată făcându-ți cruce, să ști că-ți trag o palmă! Se mai spune, că profesora respectivă devine histerică și când aude „Tatăl nostru” în Internat. Tractarea pedagogică cu fetițele din Internat încă lasă ceva de dorit. Oare superiorii și patronii Internatului au cunoștință de nemulțumirile mari ce se aud în fie ce zi? Să nu se mire nime, că numărul elevelor din Institut scade din an în an. — (Nicușor).

Deputați congresuali. Alegerile de deputați congresuali în districtul Consistorului dela Oradea-mare au dat rezultatul următor: Au fost aleși din cler:

1. Cercul Oradea-mare-Pesteș: Vasile Mangra, archimandrit, vicar episcopesc în Oradea-mare.

2. Cercul Tinca-Beliu: Nicolae Roxin, protopreșbiter în Micherechiu.

3. Cercul Beiuș-Văcău: Andreiu Horvat, protopreșbiter în Oradea-mare.

Alteori:

1. Cercul Oradea-mare: Dr. Sever Barbura, jude la tribunalul din Oradea-mare.

2. Cercul Pesteș Dr. Dimitrie Mangra, avocat în Oradea mare.

3. Cercul Tinca Dr. George Alexici, docent universitar, Budapesta.

4. Cercul Beliu Dr. Ioan Iacob, avocat în Ceica.

5. Cercul Beiuș Dr. Gavril Cosma avocat în Beiuș.

6. Cercul Văcău Desideriu Tempelean, primpretor în Văcău.

Dela comitat. Adunarea generală ordinară a reprezentanței comitatului Sibiu s'a ținut în 5 Iunie n. c. în sala mare a casei comitatene. La ordinea zilei au fost puse 290 obiecte de interes obșteșc.

Examen. Examenele la institutul teologic din Caransebeș s'au ținut Miercuri în 11 și Joi în 12 l. c. fiind prezidate de Prea Sfinția Sa D-l Episcop diecezan Dr. E. Miron Crăteș și Inalt Prea Cuv. Sa Părintele archimandrit și vicar episcopesc Filaret Musta. Vineri în 13 l. c. s'a încheiat anul școlar cu rugăciune de mulțumită și împărțirea testimoniilor școlare. Rezultatul clasificării elevilor la finea anului școlar e mulțămitor.

La institutul pedagogic Luni în 9 și Marți în 10 l. c. au fost examenele scripturistice de cursul IV, iar Sâmbătă în 14 l. c. examenul practic. Săptămâna aceasta s'au ținut examenele

de curs și de calificarea de curs verbal în curs. I—IV.

În secțiunea pedagogică a seminarului sibiian din Sibiu în zilele din 22—25 I. c. s'au ținut examenele de curs și examenele de calificare de curs asistând din partea consistoriului d-nul ss. cons. Dr. George Proca, iar din partea ministerului de culte și instrucțiune d-nul consilier min. Dr. Petru Ionescu.

Inmormântarea prof. Tit. Liviu Blaga. Luni, în 16 Maiu a fost așezat spre vecnică odihnă în cimitirul bisericii gr. or. din Orăștie corpul neînsoțit al mult regretatului profesor Tit Liviu Blaga. Sierul, care cuprindea rămășițele pământești ale defunctului, sosise Duminecă seara din Budapesta la Orăștie.

Luni după prânz la 3 ore sierul a fost condus dela gară de P. O. Domn protopop Domșa și O. D. Lășiță, paroh în Lančrăm, comuna de naștere a fericitului T. L. Blaga. Cel 12 studenți conduși de d-nii: director Dr. I. Blaga și de profesorii: Dr. C. Lăcea și Dr. C. Papuc mergeau de a dreapta și de-a stânga carului mortuar împodobit cu frumoase cununi de flori.

Îndată după ce urmau cei doi copii și ai defunctului, ținându-se de mână căci trupșorul gîngăș al frățiorului lor mai mic Ioniță zăcea de 2 zile sub ghe, având să conducă el pe iubitorul său tată în împărăția cerurilor. Neconsolata soție, mult îndurerată lău mamă și numeroase rudeni plîngeau cu lacrimile în ochi în urma carului mortuar.

La groapă a vorbit mai întâi P. O. D. protopop Domșa, arătând mai ales simpatia care era între cetățenii orașului Orăștie și profesorul T. L. Blaga. D-l prof. Dr. C. Papuc a tălmăcit în cuvinte duioase durerea corpului profesoral de care s'a despărțit pentru totdeauna harnicul și seriosul prof. decedat. Prin elevul Costin și-au luat rămas bun elevii liceului nostru din Brașov dela neobositul lor dascăl. Soria discursurilor funebrele a încheiat-o părintele Lășiță dând expresiune sentimentelor de care au fost cuprinși consătenii defunctului la știrea despre încetarea din viață a profesorului Tit Liviu Blaga.

După acestea sierul a fost coborât în pământ între lacrimile și suspinele celor de față. Odihnească în pace.

Petru Popa, notar de 33 ani după un morb îndelungat a decedat în 28 Maiu și s'a înmormântat în 30 Maiu la 3 ore p. m. în cimitirul comunei Fofeldea. Fie-i țărâna ușoară!

Mare foc la fabrica de prav a armatei române. Din București se anunță:

Duminecă noaptea la orele 11, o puternică explozie s'a produs în rezervorul de păcură dela Pirotechnia armatei așezat în mare apropiere a stellerelor. Explozia a fost atât de puternică încât a fost auzită în centrul orașului. Toate geamurile dela clădirile din apropiere au fost sparte. După un timp foarte scurt s'au mai produs alte două explozii mai puțin tari.

Flăcările în câteva minute, au cuprins întreaga clădire și amenințau să se întindă la atelele și clădirile din apropiere. Imediat s'a dat alarma. Rând pe rând au sosit la fața locului pompierii de incendiu dela cazarmile din apropiere, precum și toate posturile de pompieri din Capitală. de asemenea s'au trimis dela cazarma Malmeson mai multe plutoane de soldați spre a da ajutor.

La incendiu a fost și M. S. Regele însoțit de principele Carol. Dintre persoanele oficiale au fost la fața locului d. ministru Angheliescu, d. Corbescu prefectul Capitalei, cu întreaga poliție, primul procuror, numeroși generali și ofițeri superiori.

A ars o parte dintr'un atelier a pirotechniei. Exploziile produse au fost pricinuite de cartușele încărcate numai cu isarbă de pușcă. Pagubele nu sunt mari. La fața locului au mai sosit d-nii: Duca, ministrul Cultelor, general Iliescu, secretarul general al ministerului de război etc

Zvonul că ar fi numeroși răniți este neîntemeiat. În realitate un singur ofițer, sublocotenentul Popescu, de serviciu la pirotechnie, a suferit o puternică zdruncinare în momentul celei dintâi explozii. Mai sunt câțiva pomperi răniți, ca la orice foc. La orele 2 din noaptea parchetul corpului de armată continuă cu cercetarea. Focul a fost stins.

În jurul unei decorații. Cu privire la știrea unor ziare bucureștene că d-lul Take Ionescu l s'a retras de guvernul austro-ungar cordonul „Coroanei de fer“, în urma cărui fapt d-l T. Ionescu a și reînăpăoiat această decorație, — legătuinea austro-ungară din București publica următorul comunicat:

„Mai multe ziare au publicat știrea cum că ministrul Austro Ungariei ar fi cerut d-lui Take Ionescu să restituie decorațiunea sa austriacă.

Această știre este neadeverată. Ministrul Austro Ungariei n'a făcut nici un demers în acest sens.

De altfel un asemenea demers n'ar fi putut fi făcut fără ordinul guvernului Imperial și Regal și fără a fi avut recurs la intervenția ministerului regal român al afacerilor străine.

Decorațiile d-lui Take Ionescu. D-l Take Ionescu a dat îndărăt după cum scriu unele gazete ordinul „Coroanei de fer“ legătuinei austro-ungare, și în același timp a trimis legătuiei germane, însemnele ordinului „Vulturul roș“ ce i s'a conferit de împăratul Wilhelm în Ianuarie 1907, cu ocazia vizitei ce-a făcut-o la Berlin.

Soldat român aruncat din tren. Din trenul de persoane nr. 1010 care din Budapesta a pornit spre Fiume, Mercuri dimineață, a fost aruncat de indivizi necunoașți soldatul român Ioșif Bohariu, din Reg. 69 de Inf., în momentul când trenul părăsise stația Simontornya. Bohariu venise dintr'o călătorie de concediu din Boemia. El adormise pe drum, și nu știe ce s'a întâmplat cu dânsul. A fost rănit la cap și picior.

Imprumutul de război. La casa de păstrare (Reuniune) din Sălăje s'au subscris pentru Imprumutul de război 501,200 coroane.

Imprumutul de război. La institutul „Cordiana“ s'au subscris până în 16 Maiu peste 8000 Cor. la Imprumutul de război.

Avis. Pentru biserica catedrală din Sibiu e lipsă de un paraclet (crâșnio) care cunoaște cât de puțin și cântările bisericesti. Doritorii să se însinue la oficiul protopresbiteral gr-or. al Sibiiului ridicându-și și condițiile.

Pagube din pricina răcelii. Răcoala și bruma din nopțile spre 20 și 21 nou curent au cauzat pagube mari pe valea Hărtibaciului. Poamele cari au scăpat de mai înainte, fasolea, crastaveții și vîile pe unde sunt, s'au nimicit cu desăvârșire. Grânele încă nu fîgăduiesc mult, sunt reci și cam galbene.

D-l Ilie Bărbulescu, profesor universitar scrie într'un ziar din România despre situația noastră politică de atcl. D sa este în totală necunoștință de cauză. Este de regretat, că un profesor de universitate scrie cu atăta ușurință și compromite o cauză sfântă tuturor românilor.

De unde se trag numirile ghiulelelor? Cuvântul „bombă“ vine din grecește, unde termenul înseamnă o detunătură puternică. Granata e luată din latinescul granum, adică grăunțe de grâu. De aci izvoritul granatus celace înseamnă: compus din grăunțe de praf de pușcă. Șrapnela și-a primit numele după aflătorul englez colonelul Shrapnel (1803). Torpedo sau Torpila e numele unui pește a cărei formă s'a dat proiectilelor submarine. Torpedo e un cuvânt latin, care înseamnă omărarea vieții. În fine ghiulelea e un cuvânt turcesc (Güle) și înseamnă un glob de fer ce se svârle cu tunul. va să zică termenul derivă topon. bomba.

S'a pierdut un cal bărnac de cinci ani în 5 Maiu 1916 în hotarul comunei Abrudfalva. Cine-l va găsi să-l aducă la Alexandru Anca alui Nistor din Abrudfalva posta ultimă: Abrudbánya.

Cuvinte turcești în limba română Subdirectorul ziarului „Universul“ d. V. Mestegean un bun cunosător al limbelor orientale face următoarele constatări interesante în ziarul acesta:

Cuvintele turcești introduse în limba noastră sunt scandalos de multe. Și, ceea ce e mai dureros e că cuvintele împrumutate sunt numai din cele urâte. Nu intră în socoteală, bine înțeles, cuvintele referitoare la bucătărie și obiectele casnice cari, în mare parte, sunt turcești ca: sarmale, ishnie, satir, chisea, tipse dulap, etc., ci de alte cuvinte intrate în literatură,

Cuvântul bucluc de pildă, e tot ce poate fi mai murdar, în turcește înseamnă gunoi, colțul infect unde se așvârle orice murdărie. La noi e întrebuițat în înțeles de încurcătură, neplăcere. Și nu e nuvelă, roman sau piesă de teatru în care să nu se întrebuițeze acest cuvânt. Într'o traducere din Rostand, traducătorul întrebuințează cuvântul pușlama, ceea ce ne e mai mult decât trivial, e pur și simplu imoral. Halmana, alt cuvânt turcesc, e deosebit de foarte mult întrebuințat la noi ca și cuvintele: șagă, zefiemia, dușman, a zori, mezat, cusur, mahala, miraz, piclu, (bastard) și alte multe.

Cuvintele acestea în Turcia nu se găsesc decât în vocabularul poporului de jos. Intelacționalitatea turcă și a croit de mult o nouă limbă folosindu-se de comorile limbilor arabă și persană. Cuvintele arătate mai sus și multe altele nu se întrebuințează decât cel mult în convorbirile barcșgilor din portul Constantinopolului.

E jignitor deci, ca la noi astfel de expresii să figureze în cărți literare sau să răsune pe scena Teatrului Național.

Ce cap ar face un turo dacă, luând parte întâmplător la reprezentarea unor plese românești ar auzi cuvinte ca bucluc, pușlama? S'ar crede la o reprezentare de caricatură!

Scriitorii de acum câteva decenii, cari cunoșteau limba turcă, au curățit limba română de elementele triviale turcești, înlocuindu-le cu cuvinte de oîgînă latină.

„Puristi“ cari i-au urmat, însă, neavând idee de limba turcă sunt pe cale de a înlătura așa zisele „cuvinte nouă“, îmbăcșind limba cu vorbe turcești cu gândul laudabil că întrebuințează cuvinte vechi românești.

Și de aci provine tot buclucul!

Din 3 milioane de locuitori basarabeni numai 85 mil sînt Ruși. În editura casei Gobl. Raslidesou din București d. Alexius Nour cunoscutul scriitor basarabean, publică o hartă etnografică a Basarabiei de cel mai viu interes în clipele de față.

Pentru întemeierea tuturor știlințelor d. Nour are grija să arate izvoarele din care le-a cules și care sînt.

Hărțile Statului Major rus; diferite hărți editate în Rusia și Germania, anuarul administrativ al Basarabiei din 1914.

Materialul cules de Zemstvele Basarabene între 1906 și 1909 pentru proiectul de instrucțiune obligatoriu în Basarabia; diferite studii apărute exclusiv în limba rusă; în fine constatările locale personale ale autorului.

Studiul d-lui Nour făcut cu o deosebită îngrijire dă sub forma vie a colorațiunii până și raportul dintre diferitele naționalități în fiecare oraș Basarabean.

Harta d-lui Nour stabilește că din 3 milioane locuitori din toată Basarabia sînt:

2 000.000	Români Moldoveni
270.000	Evrei
210.000	Ucraineni
85.000	Ruși
75.000	Români rușificați.
70.000	Germani
65.000	Țigani
60.000	Bulgari, iar restul Lipoveni, Cazaci, Zaporogi, Găgăuți, Poloni, Armeni și alte diferite alte naționalități.

Redactor responsabil: **Dr. Ioan Broșu**.

Pentru editură responsabil: **Ioan Herșu**.

Tiparul „Tipografia Poporului“

1494/916 Nr. pret.

2389

Publicațiune**pentru vânzare de lemne.**

Comuna Szecsel vinde în licitațiune publică împreună cu oferte închise din pădurea proprie numită »Bărcul roșu« pe baza concesiunii D-lui ministru r.-ung. de agricultură Nr. 129,955/1913 I. A. 2, lemnul de stejar pe o estindere de 19.55 jug. est. și anume 4435 bucăți trunchiuri de grosime 14.27 cm. 1580 bucăți de 28.57 cm. și 258 bucăți de 38.64 cm. măsurat la înălțimea umărului și estimat fără coaje la circa 2126 m³. de lemn de lucru și 438 m³. lemn de foc.

Licitațiunea publică împreună cu oferte închise se va ține în 21 Iunie 1916 la 10 ore a. m. în cancelaria comunală din Szecsel.

Prețul strigărei e: 24.266 cor. 50 fil.

Vadiul ce e a se depune 2437 cor.

Ofeete ulterioare nu se pot lua în considerare.

La ofertele închise e a se acelu vadiul în numărul sau hârtiile de valoare.

Condițiunile licitațiunii precum și a contractului de încheiat se pot vedea la primăria comunei Szecsel precum și la curatoratul silvanel r.-ung. cerc. al Szelistei (Nagyzeben), Szécsen 7 azám, în decureul oarelor de oficiu.

E de observat, că pădurea respectivă, e situată pe șee lângă drumul de țară și în o depărtare numai de 5.2 km. de gara Orlatului și 6 km. de gara Szelistye.

Szelistye, 12 Maiu 1916.

Primpretor cercual
Draghits, m. p.

Anunț.

Trei veri toți trei cu certificat și o mașină de săpat re află de vânzare la Lazar Vu'k, Sibiu, Lohmüle I.

Endovic Ferencz**croitor de bărbați**

SIBIU, strada Csnădiei Nr. 12.

recomandă p. t. publicului
**cele mai noue stufe de
toamnă și iarnă în mare
asortiment.**

Noutățile

soșite chiar acum, **pentru haine
de bărbați stufe indigene**
din cari se execută după măsură
cele mai moderne vestimente precum:
**Sacko, Jaquet și haine
de salon**, cu prețuri foarte
moderate.

Deosebită atențiune
merită noutățile de stufe pentru
pardisiuri și „Raglam“, cari
se află todeauna în deposit bogat.

Asupra **reverenzilor** confecționate în atelierul meu, mi permit a atrage deosebită atențiune a On. domni preșii și teologi absolvenți. — **În cazuri de urgență** confecționez un **rând complet de haine în timp de 24 ore.** — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitoria cea mai nouă.

De vânzare.

Th. Zimmermann și Soții, vând Marți în 13 Iunie (a treia zi de Rosalii) a. c. la orele 8 dimineața în locul de pădure din Stolzenburg-Szelindek (Ladamos) numit »Bărcă« 280 stânjini de lemne de stejar tânăr amestecat și cu puține lemne de fag, în întregime sau în parte, celui ce dă mai mult.

Condițiunile mai apruate se pot afla de la Th. Zimmermann.

De vânzare.

Prăvălia »Grandmagazin« am cumpărat o și în zilele aceste am început vânzarea. Societatea de comerț din Făgăraș A. G. în Sibiu.

„Lumina“

instituit de credit și economii excitate pe acți în Sibiu aduce la cunoștința deponenților săi, că va fructifica cu începere de la 1 Iulie a. c. pe lângă anușul de până aci atât depunerile făcute până la 1 Aprilie 1916 cât și cele făcute de la 1 Aprilie a. c. încoace cu 4¹/₂%.

Depunerile în cont-curent cât și cele primite până acum cu procent mai redus să vor fructifica cu 4%.

Sibiu, la 27 Maiu 1916.

Direcțiunea

Un tinăr.

român de 25 ani dorește cunoștința cu domnișoară română sau văduvă tinăară mai bogată, în timpul de față să află la marină, doritorii să scrie pe adresa următoare! Petru Strinbec, S. M. S. Kaiser Max, Castel-nouvo Dalmacia Marine feldpost.

De vânzare

se află o garnitură completă de imblătit cu motor de benzin, 8 puteri. Prețul 4000 cor. A se adresa în Agnita Nr. 41 la bancă.

100.000 oroloage!

Din cauza războiului sunt silit a pune în vânzare 100.000 de oroloage din argint imitat cu masinărie Anker-Remont, excelentă așezată în Rubine, pe lângă prețul de: 1 buc. K. 5.— buc. K. 9.80 6 buc. K. 28.50 12 buc. K. 56.— Așadară nimeni să nu intre la această ocaziune de a-și comanda acest orologiu excelent și într'adevăr de jumătate cinstit. Comandă normal decât, pentru că în scurt timp vor fi toate vândute, 3 ani garanție în scris. Trimitte pe lângă rambursă iar pe câmpul de luptă să trimitte sumal pe lângă trimiterea banilor înainte, prin

Simon Lustig!

Orenfabrikslager, Neu Sandez 35.

Sprijiniți industria română!

Vasile Ban,

depozit de încălțăminte — la »Cisma mare roșie«.
Sibiu, (Burgergasse) Nr. 7, Nagyszeben.

Atrag atenția onoratului public din loc și jur că mi-am asortat

depozitul cu ghete

de tot felul și de lux pentru copii, dame și bărbați.

Ghete cu zug din piele crepată Kr. 25—50
Prețul după cursul zilei

1500 părechi de bocanci

cu prețul dela 45 cor până la 50 cor. lucrați din materialul cel mai bun pentru domni, muncitori și militari.

Ghete de copii Nr. 20—25 26—28 29—34

K. 9—20 13—20 20—28

Ghete de dame Nr. 35—42 de bărbați Nr. 39—47

K. 25—40 K. 30—60

Cat log nu dăm afară până după războiu.

Nu perdoți ocazia și vă convingeți!

Duminică până la 10 ore.

Catalog nu dăm până după războiu.

Cea mai bună bere de Steinbruch

în butoaie și sticle dela

Fabrika de bere a Capitalei, soc. pe acți în Steinbruch
recomandă reprezentantul general

Sibiu. G. A. SCHNEIDER, Sibiu.

Telefon 147.

Berea albă și neagră din**Bereria dela Trei-Stejari**

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

■■■■■

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari cunosc stih la orașe cât și la sate

■■■■■

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo că cumpărătorii se înmulțesc mereu

Halodent

Cremă de dinți

90 filleri

Femei române! Ascultați! Femei române!

Numai trebuie nici săpun, nici leșie la spălătul rufelor!

Spălați numai cu „Lavosin“.

Lemnele scumpe, cărbunii scumpi, săpunul esorbitant scump, timpul scump, adică totul, ce face cheltuel și osteneți cu spălătul rufelor, cruțați, chivernisiți, cu: »Lavosin«

»Lavosin« ul e cel mai recent, victorios, nevătămător preparat pentru spălătul rufelor. »Lavosinul e garantat liber de clor. cu »Lavosin« se spală rufele alb scipitor numai cu apă lăă (adecă dabia căldișoară), fără osteneală.

»Lavosinul« cruță rufele (nu se mai rupe așa curând) că, »Lavosinul« nu conține clor, care, cum se știe mănăncă, prăpădește rufele în scurt timp, făcându-le sdrențe.

»Lavosinul« desinfectează rufele și le dă și miros plăcut. Spălătul rufelor cu »Lavosin« e de 3 ori mai ieftină, de cât spălătul cu săpun și leșie.

1 dosă »Lavosin« costă numai 1 cor. 85 fil. și ajunge pentru spălătul rufelor din 2 săptămâni dela 6 persoane!!!

1 dosă mică costă 1 coroană. Instrucțiune română despre întrebuințarea »Lavosinului se află pe dosă.

»Lavosinul« e eminent pentru oteluri, spitaturi, sanatorii, internate, școli de săraci, casărmi, mănăstiri, spălătorii, băi etc.

»Lavosinul« curăță podeli parchetate, podeli de scândură, vase de lemn, trepie săări, ganguri etc.

Noua fabrică »Lavosin« în Viena.

Sigura vânzare pentru Transilvania.

Hermine Niemandz nasc. de Benkner.

Brașov (Brassó), Târgul cailor Nr. 28.

(Pentru câteva comitate transilvănene încă libere primesc reprezentanți selvenți).